

A termelők vállát nyomja a teher

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége rendszeresen figyelemmel kíséri az agrárpiacon történéseket és elemzi a tapasztaltakat. Oláh Endre főtanácsos és Paragi Márton tanácsos ezúttal a tejpiac elmúlt három évének változásait elemezte, amelyből kiderült, hogy a tejágazatban a termelők viselik a piaci ármozgások negatív hatásainak legnagyobb részét.

– Hosszú böjtölés után 2016 végére valamelyest magára talált a tej felvásárlási ára, így enyhült a kritikus helyzet, amivel a termelőknek az elmúlt időszakban küzdeniük kellett – mondta Oláh Endre. A tejágazatban 2014 és 2016 között drasztikus termelőiár-csökkenés következett be, de ez sem a feldolgozó értékesítési árakban, sem a fogyasztói árakban nem jelent meg azonos mértékben. Amíg a tejtermelők csökkenő, 2016 közepén már 70 forint alatti átvételi ártól szenvedtek, addig a tejfeldolgozók jelentősen növelni tudták eredményüket.

Pedig sok esetben éppen a termelők hozták jobb helyzetbe demonstrációikkal a feldolgozókat a kereskedőkkel szemben – de a haszon a feldolgozóknál maradt. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet élelmiszer-gazdasági szereplők pénzügyi

helyzetét elemző legfrissebb kiadványából kiderült, hogy a tejfeldolgozók 2015-ben megénekeztek az adózás előtti eredményüket. Általánosságban ugyan elmondható, hogy a tej termelői árának változása gyakorlatilag azonnal megjelenik a feldolgozó értékesítési árakban, de az elmúlt években bekövetkezett termelői tejár-csökkenés mértéke jóval nagyobb volt, mint a feldolgozó átdadási áraiban bekövetkezett csökkenés. A sorban ter-

mészetesen a kereskedők is ott voltak, ugyanis a feldolgozó értékesítési áraknál is kisebb mértékben csökkent a fogyasztói ár, tette hozzá Paragi Márton.

Miközben a termelői árak 2014 és 2015 között 21 százalékkal csökkentek, addig a feldolgozó értékesítési árak mindössze 12 százalékkal lettek alacsonyabbak. A fogyasztói árak csökkenése ennél is kisebb mértékű volt, mindössze 8 százalékos. Hasonló folyamat játszódott le 2015-ről 2016-ra is a tej termelői átlagára közel tizedével, míg a feldolgozó értékesítési ára mindössze 3 százalékkal csökkent. Vagyis az elmúlt 3 évet vizsgálva (2014–2016) a tej termelői ára 28 százalékkal, a 2,8 százalékos friss dobozos tej feldolgozó ára 15 százalékkal, a

fogyasztói ára pedig 13 százalékkal csökkent. Ezek az adatok azt igazolják, hogy miközben a tejtermelők veszteséggel termeltek és csak reménykedtek a túlélésben, addig a fogyasztók csak nagyon keveset érzékeltek az alacsony árból – mégpedig azért nem, mert a feldolgozó árérése akkor sem csorbult, amikor a tej felvásárlási ára 2016. közepén 70 forint alá esett, mondta el a tanácsos.

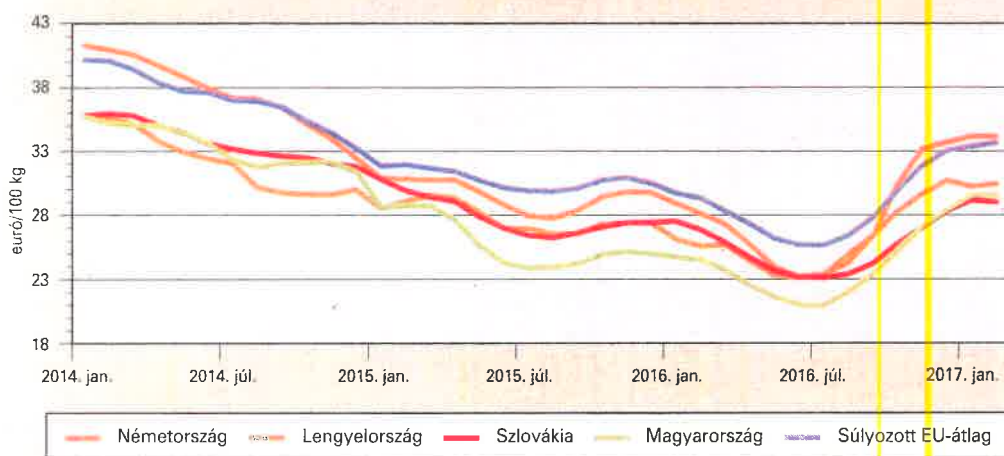
Jól szemlélteti a piaci ármozgásokat az is, hogy míg 2014-ben a 2,8 százalékos friss dobozos tej feldolgozó értékesítési árban a nyers tej ára 63 százalékos részarányt képviselt, addig 2015-ben előbb 56 százalékra, 2016-ban pedig már 53 százalékra mérséklődött ez az arány. A feldolgozó az egyik legolcsóbb alapanyaghoz jutnak Magyarországon az uniós átlaghoz képest. A hazai nyerstej-felvásárlási árak a legalacsonyabbak közé tartoznak az unióban: jellemzően 12-16 forinttal maradnak el a magyar felvásárlási árak az uniós átlagától, mondta el a főtanácsos.

A tejfeldolgozók árképzése a jövedelmezőségükben is megmutatkozik. Tény, hogy ez a gyakorlat az élelmiszeriparban nem egyedi jelenség, de a tej esetében szembetűnően nagyok a különbségek. A legutolsó elérhető mérlegek és eredménykimutatások szerint 2015-ben az élelmiszergyártók eredménye 15,4 százalékkal, az adózás előtti eredménye

	2014	2015	2016	2014/2016
2,8%-os friss tej fogyasztói ára (Ft/l)	249	230	217	-13%
2,8%-os friss dobozos tej feldolgozó értékesítési ára (Ft/l)	164	144	139	-15%
Nyers tej havi átlagára (Ft/kg)	103	81	74	-28%

Forrás: AKI, KSH

A nyers tej termelői ára az EU egyes tagállamaiban

Forrás: Európai Bizottság

pedig 37,5 százalékkal nőtt az előző évihez képest. Ezen belül a tejtermékgyártók több mint négyszer nagyobb adózás előtti eredményt értek el. A jövedelmezőségük kiugróan javult, miközben az árbevételeik megközelítőleg 8 százalékkal csökkentek. Vagyis nem arról van szó, hogy a nagyobb forgalom mellett több profit keletkezett volna, hanem arról, hogy amit az alapanyagköltségen megspóroltak a termelők-nél, azt ők mind nyereségként realizálták, jelentette ki Paragi Márton.

A probléma ráadásul még ennél is súlyosabb: a termelők kiszolgáltatottságát kihasználva a felvásárlók előnytelen szerződéseket kényszerítenek rájuk, amit ráadásul tovább tetézik, hogy a felvásárlókból a jogszabályok által garantált feltételek betartását sem mindig lehet kikényszeríteni. A törvényileg előírt 30 napos fizetési határidőt átlépik, az első napon beszállított tej ellenértékét is sok esetben csak 60 nap múlva fizetik ki. A tejtermelők nagy része azt sem tudja előre, hogy az adott hónapban milyen áron szállítja a tejet; jobb esetben a tárgyhoz közepén, rosszabb esetben csak a tárgyhoz követo hónap közepén értesül a felvásárlási árról. Márpedig ez mindenképpen ütközik a Ptk. szellemiségével, hangsúlyozta a főtanácsos.

A késedelmes fizetés esetére előírt késedelmi kamat mértéke nevetségesen alacsony: jelenleg 1,8 százalék, ami messze nem alkalmas arra, hogy gátat szabjon a feldolgozók késedelmes fizetésének. Az a gyakorlat alakult ki, hogy a feldolgozók a pénzintézetekkel szemben fennálló rövid lejáratú kötelezettségeiket a beszállítókkal szembeni fizetési kötelezettségekkel „váltják ki”, vagyis ezáltal a termelők kerülnek az utolsó helyre a fizetési rangsorban. A jelenlegi kiszolgáltatott helyzetben a jogszabályi keretek megváltoztatása mellett csak a termelői összefogások határozott fellépése lenne képes javítani, csak ezzel

van esély kedvezőbb pozíciók kiharcolására. Ezt a termelők is kezdik felismerni, és vannak már ilyen irányú kezdeményezések, mondta el lapunknak Oláh Endre.

A tejpiacon kialakult alacsony termelői árakat azzal is magyarázták, hogy a külföldről behozott olcsó UHT tej nyomta le a hazai árakat, amit nagy valószínűséggel, nem egy esetben az áfa megfizetése nélkül hoztak be. A termelők az elcsalt áfájú, dobozos tejek ellen is tiltakozva vonultak utcára a magasabb felvásárlási árak reményében – egyúttal a feldolgozó érdekeket is képviselve –, azonban a kormányzat reakciója felemás lett: a termelők által kért áfacsökkentés éppen az UHT tejekre nem vonatkozott. A hatályba lépő intézkedés a termelők likviditását is jelentősen rontja, mivel több millió forintos többletfinanszírozási igényt jelent az áfa vonatkozásában. Eközben a feldolgozók oldalán a termelőknel jelentkező finanszírozási kényszer likvid forrásként jelenik meg, mondta Oláh Endre.

A MOSZ elemezte a mezőgazdasági termékek értékesítésének gyakorlatát, amelynek alapján kidolgozott egy, a visszaéléseket csökkentő, valamint a jogszabályi feltételeket javító, jobb törvényi garanciákat biztosító javaslatcsomagot. A már a MOSZ elnöksége által is elfogadott csomagban egyebek közt javaslatot tesznek arra, hogy a termelők kérésére a tejfeldolgozó vagy a tejfelvásárló köteles legyen biztosítani a kéthetes elszámolás lehetőségét, az ár meghatározásának módja váljon egyértelművé, a fizetési fegyelem megsértése esetén elrettentő mértékű büntetési tételt alkalmazzanak, a késedelmi kamatot pedig emeljék 10 százalékra.

A kormányzat azonban egyelőre nem mutat hajlandóságot a termelők, ezen belül a tejtermelők kiszolgáltatottságát csökkentő intézkedések meghozatalára, mondta végezetül Paragi Márton.

H. GY.

DARÁNYI IGNÁC TERV

Tájékoztatás támogatás elnyeréséről és pályázat megvalósításáról

Kedvezményezett: Dörögdi Mező Kft.

(8295 Taliándörögd, 0187/8 hrsz.)

Ezúton adunk tájékoztatást az állattartó telepeink korszerűsítéséhez elnyert pályázati támogatásunkat illetően.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és a Darányi Ignác Terv keretében elnyertük az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az Állattartó telepek korszerűsítéséhez nyújtandó támogatást.

A pályázatunkat 2009. december 15-én nyújtottuk be.

A támogatás keretében megvalósítottuk a taliándörögdi, a kapolcsi és a tapolcai állattartó telepeink korszerűsítését.

A beruházás keretében a pályázat segítségével lehetőség nyílt az istállók felújítására, takarmánytároló létesítésére, telepi közlekedőút kialakítására, az itatástechnológia korszerűsítésére, kerítés építésére, átmeneti trágyatároló kialakítására, a csapadékvíz elvezetésének megoldására, az állatok egyedi azonosítására, továbbá figyelő kutak telepítésére.

A támogatási kérelmünket jóváhagyó határozat értelmében a megítélt támogatás összege 51 995 375 forint lett.

A pályázat megvalósításával, a támogatás segítségével vállalkozásunk nagyot fejlődött, ezt mutatja a kapacitásbővülés, a versenyképesség növekedése, a költséghatékonyság javulása és a bevételek növekedése.

Reményeink szerint a támogatás nagyban hozzájárul majd a további sikeres közös partnerkapcsolataink folytatásához is.

Taliándörögd, 2017. április 2.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

